

противопоставянето е много силен стимул, както свидетелства и В. Петров. От друга страна процесите на глобализиране в световната култура, колкото и да не са универсални, действат в обратната посока. Освен това делът на литературата в културата като цяло, колкото и да не ни се иска да го признаем, се свива драстично. От трета страна евентуални новопоявили се традиционни и подчертано етномитологизирани творби биха попаднали в твърде различен литературен контекст, който едва ли би ги отнесъл към високите планове на словесността и едва ли би ги включил в канона. Ако подобни произведения се окажат пък нетрадиционни, в смисъл че подриват утвърдени ментални нагласи, подобно на романите на С. Рушди, то те едва ли биха градили някаква продуктивна митология. И в двата случая решаваща ще е реакцията на читателите, които не винаги се съобразяват с критическите и образователни канони, а и са способни да прочетат един текст по начин, който драстично се различава от авторовите интенции.

- 1/ Сред богатата литература по проблема за идентичността централно място в по-ново време заемат трудовете на Е. Ериксън. Тук се опитвам да се придържам към идеите му, формулирани в: **Е. Ериксън. Идентичност. Младост и криза.** Превод Л. Андреева. С., 1966, с. 42 и др.
- 2/ **Е. Хобсбом. Нации и национализъм от 1780 до днес.** Програма, мит, реалност. С., 1996.
- 3/ **Ernst Gellner. Nations and Nationalism.** Oxford, 1983, p. 1. Вж. и **Е. Хобсбом**, цит. съч. с. 16
- 4/ Тук са използвани свободно някои идеи от статията на Ю. Лотман „За метаезика на типологическите описания на културата“. Основната опозиция при него е „Вътрешно - външно“, а троичният модел, който включва както „добро“, така и „лошо“ чуждо е „неоморфен“, т.е. еднотипен, с делението подземен свят - земя - небе. Вж. **Ю. Лотман. Култура и информация.** С., 1992, 123-151.
- 5/ Вж. още **Н. Аретов. Българската словесност и очертаването на националното пространство.** Литературен форум, N 11, 24-30. 03.1998.
- 6/ Вж. **Frederick R. Karl. Black Writers - Jewish Writers - Women Writers; Eugene Goodheart. Four Decades of Contemporary American Fiction.** In: *The New Pelican Guide to the English Literature. V. 9. American Literature.* Edited by Boris Ford. Penguin Books. 1991. pp. 566-582, 617-637.
- 7/ Вж. **Н. Аретов. Центростремителни и центробежни сили във възрожденските литературни общности.** - Балканистичен форум, 1977, N 3
- 8/ Вж. **Александър Попович. Културни прояви на мюсюлманските общности на Балканите. I. Медресета на Балканите: От първите нововъведения в средата на XIX в. до наши дни; II. По въпроса за**